

Տարեկան գինը 10 ռուբլի, կես տարվանը 6 ռուբլի, Առանձին համարները 7 կոպեկով:

Թիֆլիսում գրվում են միայն խմբագրատան մէջ:

Մեր հասցեն. Тифлисъ. Редакция «Мшакъ».
Կամ Tiflis. Rédaction «Mschak».

Տ է Լ Է Ք օ Ն № 253:

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ (բացի կիրակի և տօն օրերէն):

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լիցուով:

Յայտարարութիւնների համար վճարում են իւրաքանչիւր բառին 2 կոպեկ:

Տ է Լ Է Ք օ Ն № 253:

ՄՇԱԿ

ՀԻՄՆԱԳԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ՆԵՐԿԱՅ 1896 ԹԻԱԿԱՆԻՆ

24-րդ ՏԱՐԻ

ՄՇԱԿ

24-րդ ՏԱՐԻ

ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐ

Հրատարակվում է Թիֆլիսում, նոյն գիրքով, նոյն պրոգրամայով և նոյն ուղղութեամբ: Մեր ստանում ենք սեփական հեռագրերն և:

Բ Ա Վ Ա Ն Ո Ր Դ Ա Գ Ր Ո Ւ Թ Ի Ե Ն Ը Շ Ա Ր Ո Ւ Ե Ա Կ Վ Ո Ւ Մ Է

«ՄՇԱԿ» տարեկան գինը թէ՛ Ռուսաստանում և թէ՛ արտասահմանում 10 ռուբլի է, տասն և մէկ և տասն ամսականը՝ 9 ռ., ինն և ութ ամսականը՝ 8 ռ., եօթ ամսականը՝ 7 ռ., վեց ամսականը՝ 6 ռ., հինգ ամսականը՝ 5 ռ., չորս ամսականը՝ 4 ռ., երեք ամսականը՝ 3 ռ., երկու ամսականը՝ 2 ռ., մի ամսականը՝ 1 ռուբլի:

«ՄՇԱԿ»-ը գրվել կարելի է ՌՄԱՍՍՄԱՍՍՍՆԸ (Բաղադրայա և Բարձրակայա փողոցների անկիւն): Կայտարարութեան ուրիշ թարգմանքները «ՄՇԱԿ»-ը գրվում համար, և առհասարակ նամակներ և ծրարներ ուղարկելիս, պէտք է զիմու հետևել հասցեով. ТИФЛИСЪ, Редакция «МШАКЪ», իսկ արտասահմանից՝ Tiflis, Rédaction du journal arménien «MSCHAK»:

ԲՈՎԱՆՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսի հայոց ինտելիգենցիան. Մահմետականները և քաղաքային ինքնավարութիւնը.—ՆՆԻՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Մատենագրութիւն. Գիւղական ընտրութիւններ. Դամասկոսի Վերջին տեղեկութիւններ. Դամասկոսի թիւրքերից. Դամասկոսի թիւրքերից. Դամասկոսի թիւրքերից.—ՀՆՈՒՍԳՐԱՎՆԵՐ.—ԲՈՐՍԱ.—ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.—ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ. Հայերը:

Կ. ՊՈԼՍԻ ՀԱՅՈՑ ԻՆՏԵԼԻԳԵՆՑԻԱՆ

Այն օրից, երբ երկարատեւ, սոսիւն և ծանր աշխատանքների շնորհիւ, Կ. Պոլսում ջանջալից և Ֆէնիզիական կուսակցութիւնը և սպարիտից հեռացաւ հակա-ժողովրդական, ամեն բան կամայականա-

Բ Ա Ն Ա Ս Ի Ր Ա Կ Ա Ն

ՀԱՅԵՐԸ

Պատմական-ազգային անկարկ III

Գիտելիքներու կայսրի կողմից ուղարկուած արքայազն Տրոյանի հետ միասին Հայաստան եկան յոյն ուսումնականներ, որոնցից մէկը, Աբախան-գեղոս, գրեց Հայաստանի բրիտանիկութիւն ընդունելու պատմութիւնը: Մի ուրիշ կուսուրական շարժում սկսվեց Ասորիքից և չուսով երեան եկաւ մի ուրիշ կարգ գործերի, որոնք գրում էին ասորերէն և հայերէն: Գրանցից մինն էր գնտարկեան արանդի հոշակաւոր հերետիկոսական Բարդուղիմէոսը: Նրանց հետեւողութեամբ երեան եկան և ազգային պատմագիրներ, որոնցից մի ոմն եպիսկոպոս Փաւստոս գրեց իր ժամանակի Հայաստանի պատմութիւնը վերին ստորինի կենդանի և գրաւիչ կերպով որին նշանակութեան կողմից՝ հաւասար է միայն արեւմուտքում Գրիգոր Տրեբեցու գործը:

Սակայն այդ ամբողջ գրականութիւնը գրվում էր կամ օտար լեզուով, կամ անկատար հայերէն տառերով և միայն առաջին հայկական թարգմանութեան գրութեան վերջում, V-րդ դարում, հայերը վերջապէս հետամուտ եղան մայրենի գրութիւնը կանոնաւորապէս կազմակերպելու: Նրանց Սահակ կաթողիկոսը և Մեսրոպ Բարեպետը կատարեալագործում են այն բանը և ձեռնարկում են Աստուածայնի թարգմանութեան Հայ լեզուն կատարելագործելու համար Բիւզանդիա ուղարկվելուն մի քանի ուսնալ հոգեւորականներ, և ահա դրանք

լի գործողները, թէ՛ գրական և թէ՛ հասարակական—ժողովրդական ասպարէզներում, իրանց զէնքերը, որ մի ժամանակ ուղղված էին միայն Աշրգեանների, Նուրեանների և Մազուանների դէմ, սկսեցին սրել միմեանց դէմ, երկարիկով տոր պառակտումների, բաժանվելով տորանոր կուսակցութիւնների, նորանոր խմբերի: Եւ այժմ նոյն գաղափարները դաւանող, նոյն ուղղութեան պատկանող ինտելիգենցիան և գործիչները, բաժանված մի քանի խմբերի, մի քանի կուսակցութեան—ցաւալի է ասել—չարունակում են միմեանց դէմ կուսել նոյն ոյժով, նոյն ատելութեամբ և նոյն խստութեամբ, ինչ ոյժով և խստութեամբ մի ժամանակ կուսում էին էֆէնդիական, ամեն ազնիւ գործ մեղսող կուսակցութեան դէմ:

Կուսել, ստելութիւնը, թշամութիւնը, փոխադարձ ինտելիգենցիա դարձել են իրեալ նոյն իսկ Կ. Պոլսի այժմեան գործիչների համար.—Թողած բուն գործը, թողած հարցերը և այն բոլորը, որ կարող է նրապատել ժողովրդի բարեկեցութեան՝ այդ կուսակցութիւններից իւրաքանչիւրը զբաղված է մէկը միւսի դէմ դաւ սարքելով, մէկը միւսին վատարանելով, հարձակելով, զբաղված է միմիայն մի բանով—փառաբանելով այն ինչ որ իր կուսակցութեան մէջ է կատարվում, և պակարակելով այն ամենը, ինչ որ միւս կուսակցութեան է պատկանում: Եւ այդ փոխադարձ ատելութիւնը հասել է այնտեղ, որ գաղափարական կուսակցութեան սահմաններից դուրս գալով այդ այդ խմբերից իւրաքանչիւրը մէկը միւսին համարում է վնասակար, անազնիւ, և այլն և այլն...

Եւ ահա այդ փոխադարձ անմիտ և աննպատակ ատելութիւնը և թշամութիւնը հասել է այնտեղ, որ մարդիկ այլ ևս չեն կարողանում միմեանց ձեռք մեկնել նոյն

մանիչ անկը, որ վերջ է վերջոյ վէճեցիկայում 1565 (?) թիւն, ս. Ղազարի վանքում, Միտիթար առնում մի անձին նախաձեռնութեամբ, կազմվեց Միտիթարեան վարդապետների մի ամբողջ միաբանութիւն, որի յատուկ զբաղմունքն էր հրատարակել և մշակել հայ դպրութեան արդիւնները, թարգմանել օտար արգելի գրականութեան արտադրութիւնները հայոց լեզուով, կազմել հայ դասագրքեր և ձեռնարկներ, և մշակել հայոց պատմութիւնը, այդ միաբանութեան գործունէութիւնը շարունակվում է և այժմ: Նա ունի մի ճիւղ Վիեննայում և հրատարակում է մի գեղեցիկ գիտական-ժողովրդական ամսագիր «Revue des Deux Mondes» և ուրիշ արտասահմանեան հրատարակութիւններից:

Հայերի ժամանակակից գրականութիւնն էլ թիւ հարուստ չէ և պարունակում է իր մէջ, բացի արձակ, նաև շատ բանաստեղծական և դրամատիքական արտադրութիւններ: Բացի դրանից, Կ. Պոլսում և մեզ մօտ կապիկատում գոյութիւն ունի հայոց լրագիրների և ամսագիրների մի ամբողջ շարք: Նիւլէքը, Ղեօթիւնը, Վեստիլը, Ֆէնիզը և եւրօպական գրականութեան ուրիշ պարագլուխները արդէն վաղուց թարգմանված են հայերէն, ինչպէս և ուսանց բանաստեղծների բազմաթիւ արտադրութիւնները:

Նրանք հայ գործերը այժմ էլ այնքան շատ են, ինչպէս և առաջ: Մի քանիսը նրանցից թարգմանվել են նաև ֆրանսիական և գերմանական լեզուներով և միայն մենք ուսանելու ենք, որ մի անհասկանալի իրիւրիմացութեամբ, արհամարում ենք հայ լեզուն և հայ գրականութիւնը: Այսպէս, օրինակ, խորէն Նարեկ էպիկոպոսի գեղեցիկ գրաման «Արշակ Բ.» վերնագրով, թարգմանվել է օտանաւորով «Revue de l'Ori-

ental» լրագրում, իսկ հայ վիպագրող Բաֆֆիի, որին համեմատում են Վիկտոր Հիւգօի հետ, շատ արտադրութիւնները թարգմանված են գերմաներէն Արտիւր Լէյտսի ձեռքով: Ոչ պակաս գեղեցիկ են և Ռաֆայէլ Պատկանեանի—Գամառ—Քաթիկոսայի լրիւրակներ, կենդանի զբաղում լինում լին անկեղծ օտանաւորները, Առաջուկեանից հուժօրով և կենցաղական տեսարաններով լի դրամատիկական աշխատութիւնները և այլն: Բացի գեղարուեստական գրականութիւնից, հայերը տուել են և պատմութեան բազմաթիւ ուսումնասիրողներ, որոնք քիչ չեն աշխատել առհասարակ և Ասորայի պատմութեան համար Գրքանց գլխաւորն էլ հայ պատմաբան-Նաւաբող Չամբասը, որ մի լրակատար գիրք է կազմել հայերենի պատմութեան մասին: Այս պէտք է մատնացոյց անել և հանգուցեալ իրանազեալ Նաւաբողի հարեանցի, Պարիզի Ասորական Ընկերութեան անդամ Գաբրիէլ Այվազովսկու, ուսումնական Միտիթարեան հայր Ղևնդ Ալիշանի, հանգուցեալ պրոֆէսորներ Լիմինի, Պատկանեանի վրա և այլն: Կարծում ենք, որ ընթերցողը բաւականաչափ հասկացաւ, թէ ինչ է հայ ազգւ պատմական և գրական տեսակետից: Ներկայ ակնարկից հետ է տեսնել, որ մենք գործ ունենք մի կուսուրական և կենտոնակ ազգի հետ: Միւս անգամ մենք կուսումնասիրենք հայերին արդէն ուրիշ կողմից, այն է ուսան և թիւրքաց Հայաստանի աշխարհագրութեան, բարբի, սովորութիւնների, ժողովրդական զիջարանութեան և գրականութեան կամ այսպէս ասած՝ էսոպոգրաֆիկական տեսակետից, շարունակ համեմատելով նրանց իրանց դարաւոր թշամի զիւրդերի հետ: Ա.

Իսկ կեանքի ամենագիտար բովանդում, այլ, ընդհակառակն, մինչև իսկ միմեանց դէմ զէնք են բարձրացնում, այն էլ դարձուի կերպով, յետեւից, ինչպէս այդ տեղի ունեցաւ այս օրերս «Հայրենիք» լրագրի խմբագիրներից մէկը՝ մեր հասարակութեան շատ լաւ ծանօթ յայտնի գրող Արիփար Արիփարեանի վերաբերմամբ...

Ատելութիւնը, անձնական թշամութիւնը, կիրքը, եւր հիւք է դարձել հասարակական գործունէութեան համար, այդ կարող է իրան թող տալ այն ինտելիգենցիան, որը իրօք չունի ոչ անձնութեան թիւն և ոչ համոզմունք, այլ բաղիցած է լոկ ֆրագեօրներին:

Դա գործունէութիւն չէ, այլ հասարակական ինքնասպանութիւն:

ՄԱՀՄԵՏԱԿԱՆՆԵՐԸ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆ ԻՆՔՆՆԱԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Քաղաքային պորտիներայի հիման վրա, բոլոր այն քաղաքներում և աւաններում, որտեղ մտցնվում է քաղաքային ինքնավարութիւն ձայնաւորների թիւը ոչ-ըրիստոնեաներից (մահմետական և հրէայ) սահմանափակված է: Նա չը պէտք է ձայնաւորներ ընդհանուր թիւի մի հիւղերորդականից աւելի լինի:

Մինչև այժմ այդ օրէնքը գործարկել է բոլոր այն քաղաքներում, որտեղ արդէն մտցրված է քաղաքային ինքնավարութիւն, օրինակ Երևանում, Բազում, Քուսթայիսում, Ալաշայիսում, Վաղարշապատում և այլն:

Մի քանի ժամանակ առաջ տեղական լրագիրները հաղորդեցին, որ Գանձակի նահանգապետը միջնորդեց ներքին գործերի մինիստրի առաջ՝ փոխել այդ օրէնքը իր

ent» լրագրում, իսկ հայ վիպագրող Բաֆֆիի, որին համեմատում են Վիկտոր Հիւգօի հետ, շատ արտադրութիւնները թարգմանված են գերմաներէն Արտիւր Լէյտսի ձեռքով: Ոչ պակաս գեղեցիկ են և Ռաֆայէլ Պատկանեանի—Գամառ—Քաթիկոսայի լրիւրակներ, կենդանի զբաղում լինում լին անկեղծ օտանաւորները, Առաջուկեանից հուժօրով և կենցաղական տեսարաններով լի դրամատիկական աշխատութիւնները և այլն: Բացի գեղարուեստական գրականութիւնից, հայերը տուել են և պատմութեան բազմաթիւ ուսումնասիրողներ, որոնք քիչ չեն աշխատել առհասարակ և Ասորայի պատմութեան համար Գրքանց գլխաւորն էլ հայ պատմաբան-Նաւաբող Չամբասը, որ մի լրակատար գիրք է կազմել հայերենի պատմութեան մասին: Այս պէտք է մատնացոյց անել և հանգուցեալ իրանազեալ Նաւաբողի հարեանցի, Պարիզի Ասորական Ընկերութեան անդամ Գաբրիէլ Այվազովսկու, ուսումնական Միտիթարեան հայր Ղևնդ Ալիշանի, հանգուցեալ պրոֆէսորներ Լիմինի, Պատկանեանի վրա և այլն: Կարծում ենք, որ ընթերցողը բաւականաչափ հասկացաւ, թէ ինչ է հայ ազգւ պատմական և գրական տեսակետից: Ներկայ ակնարկից հետ է տեսնել, որ մենք գործ ունենք մի կուսուրական և կենտոնակ ազգի հետ: Միւս անգամ մենք կուսումնասիրենք հայերին արդէն ուրիշ կողմից, այն է ուսան և թիւրքաց Հայաստանի աշխարհագրութեան, բարբի, սովորութիւնների, ժողովրդական զիջարանութեան և գրականութեան կամ այսպէս ասած՝ էսոպոգրաֆիկական տեսակետից, շարունակ համեմատելով նրանց իրանց դարաւոր թշամի զիւրդերի հետ: Ա.

քաղաքի միջին անցնող ջրանցքից, որի միջով անցնում է...

Յեկեբեր ամենամեծ վնաս տուճն նաև գինու արտադրության վնասը...

Եւ այսպէս՝ մինչդեռ քաղաքի յարաբերութիւնը միանգամայն կտրված է արտաքին աշխարհից...

Ռուսան Յարութիւններն և դերասանուհի Մելքեանի բեմադրութիւնն է...

ԱՍՏՐԱԽԱՆԻՅ մեզ գրում են. «Կեկեմեքեր 25-ին Ատորախանի թեմի առաջնորդ Սեդրահան արքեպիսկոպոսի հրահրով մի ժողով կայացաւ...

ՆՈՐ ԲԱՅԱՆՆԻՅ մեզ գրում են. «Կեստուրը շատ ընկած է. փողի սատարի ճգնաժամ է տեսնում...

ԼԵՆԻՐՈՒՄՆԻՅ մեզ գրում են. «Կեկեմեքեր ամսի 20 և 23-ին, երկուշաբթի, երեք անգամ սատարի երկրաշարժ եղաւ...

«Westminster Gazette» լրագիրը հաղորդում է, որ նորերս կայացած անգլիական մինիստրներին խորհուրդը...

«Kölnische Zeitung» ասում է, որ պահեստի գործերի արձակելու հետ միասին խաղաղութիւնը հետզհետէ վերահաստատվում է...

Բէյութերի գործակալութիւնը հաղորդում է փորձ Ատորախում և Ուրֆայի շրջանում տեղի ունեցած նոր սպանութիւնների և խռովութիւնների մասին...

ՆԱՄԱԿ ԹԻՎԻՑԻՆԻՅ Վ. Պօլիտ, յունվարի 2-ին Կեկեմեքեր թէ հեռագիրը արդէն լուր բերած է ձեռք այն սպանութեան փորձի մասին...

ՆԱՄԱԿ ԹԻՎԻՑԻՆԻՅ Վ. Պօլիտի մասնաբաժնուհիները Պ. Արփիարեան արեւ մտնելէն երկու ժամ ետքը «Հայրենիք» խմբագրատունէն մեկնելով իր տունը կերթար իսկապէս ինչ, հակառակ ցուրտին և անձրևին՝ ս. Արփիարեան ոտքով կերթար...

ՆԱՄԱԿ ՊԱՐՍԱՔԻՆ ՆԵՍՈՒԹԻՆԻՅ Վ. Պօլիտի հեռագրում են, «Սեր Ֆիլիպ Կէրբի արած առաջադրութիւնների համաձայն՝ հրահանգներ են ուղարկված խորհրդի վարիին թուրքաբերու միտնոսար Բարեամին, բայցև կարծես անհաշիմն՝ Աղբիլայում հանգանակված զբամները...

թուղթիւնը անսպասան դադարեցուց «Հայրենիքը», այդ դէպքը հրատարակած ըլլալուն համար...

Պօլիտը ըստ հայ փողոցաբողի և մեր լաւագոյն շրջանակները խորապէս ցուցնան ս. Արփիարեանի պատահած դէպքին համար, ամենքն ալ զգուցանելով կը խօսին այդ ոճիւրին վրա...

Միասնեցէր որ պտուղի ծախողները ամենքն ալ թիւրք են. այս տարի լէվիչ-լսնէլէնի ըստած տեղը, որ պտուղի ամենամեծ հրատարակն է, դիզուած մնաց անաղին քանակութեամբ պտուղ սպառուած չատ անչափ եղած է...

ՆԱՄԱԿ ԲՈՒՄԻՆԻՍԻՅ

Բ ու շ շ ու ի, զեկեմեքերի 29-ին Թուականէս վեց շաբաթի չափ առաջ քաղաքս հասաւ Ալբրտի Տէրունեան անուն վարդապետ մը...

Ի հարկէ, ասանկ պաշտօնի մը նպատակն է արտասահմանի հայերուն տոնմային և կրօնական թմբած զգացուցանելու զարթեցնելու, զանոնք իրենց եկեղեցիները, զպարտիները և ուրիշ հաստատութիւնները ծաղկեցնելու յորդորելու ու անոնց մէջէն վէճերը դադարեցնելու ու համեարհութիւն հաստատելու և այլն...

Ներկայ վարկենիս, երբ ամբողջ ազգին սիրտը ճնշուեալ է, երբ ամենքն աւելի պէտք կար հոր միջնորդութեան և խորհուրդի, երբ ամենքն աւելի պէտք կար զօրաւոր ձեռքերու լքուաները, թուլցողներն ու օտարացածները փրկելու անչափ, ուրիշ, աւելի ազդեցիկ կրթված և գործունէաց քաղաքի մը պէտք էր...

Վարդապետին պատկար օգտակար եղած չէ ցարդ այցելած տեղերուն մէջ, և չէ կարելի որ ըլլայ, քանի որ իրեն կը սկսի յարգանք աղբիւր յատկութիւնները: Այս ընտրութեան անաշտութիւնն այն ժամանակ կատարուելով ինչը ըլլալ էր, երբ վարդապետն, ինչպէս կըսէր ինքը, շարունակելով իր պտոյան, երկայ մինչև Ամերիկա: Պէտք է մտածել, թէ Ամերիկան Մոյո դաշտին չը նմանի. Ամերիկան աշխարհի ամենէն քաղաքակրթուած երկիրներէն մին է. հին մեթոդներուն մէջ կայ հակացող կրթուած ստուար գաս մը, հին այս պահու մասնաւոր մեղմով և մեր ճակատամարտի հետադրեցող ու զբաղող շատ մը մեծ, ազնիւ մարդիկներ կան, հետեւաբար էջմիածնաց պատուիրակի խոյոք անունով վեղարուորի մը երկումը հին, ուր նաև քաղաքի և հովուի պատգամն այնչափ բարձր ու վեր կը բռնուի: Գայթակարութեան պատճառ կըլլայ մեթոդներուն և Ամերիկայի մէջ ամօթահար կըլլանը:

Երանի թէ մեր այս անախտ գուշակութիւններ անհիմն լինէին Բայց շատ կատարած է...

ՆԱՄԱԿ ՊԱՐՍԱՔԻՆ

Թ ա լ ը ի, զեկեմեքերի 27-ին Պէտք է խոստովանուել, որ այս տարի լիւա վայի ուսուցչական խումբը մեծ աշխույժով է գործում, ուսումնական սարկայ սկզբից մինչև

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՆԻՆ

ՎԵՐՋԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՆԵՐ

Վ. Պօլիտի հեռագրում են, «Կեստուաները դեռ պատասխան չեն ստացել իրանց առաջարկին՝ միջնորդ հանդիսանալով դէպքերը իրենց և թիւրքաց իշխանութեան մէջ: Պետութիւնները առաջադրում են Զէյթուն ուղարկել Հայկալի իրանց հիւպատոսներին, եթէ սուլթանը թոյլ կը տայ նրանց միջնորդի պաշտօն կատարել:

Վ. Պօլիտի հեռագրում են, «Սեր Ֆիլիպ Կէրբի արած առաջադրութիւնների համաձայն՝ հրահանգներ են ուղարկված խորհրդի վարիին թուրքաբերու միտնոսար Բարեամին, բայցև կարծես անհաշիմն՝ Աղբիլայում հանգանակված զբամները: Հրաման է ուղարկված նոյնպէս Մուշի կատարարութեան՝ պաշտպանել Սասունի բնակիչներին քերական հարստահարութիւնների դէմ:

Աղբիլայի վիկտորիա թագուհին մի ինքնազիր նամակ է գրել սուլթանին: Այդ նամակը, յունվարի 4-ին, դեսպան Սեր Ֆիլիպ Կէրբին յանձնել է սուլթանին: Բէյութերի գործակալութիւնը հեռագրում է, որ իր այդ նամակի մէջ թագուհին յայտնում է սուլթանին զիմ ցանկութեամբ, որ թիւրքաց երկրում վերացվեն այն զբամներն որոնք գուշակութիւնները, որոնք պատճառում են անզկական ազգին խորին վիշտ, և նրանց փոխարէն տիրապետի ներքին համաձայնութիւն և բարեկեցութիւն:

Բէյութերի գործակալութիւնը հեռագրում է Վ. Պօլիտի եւրոպական լրագիրներին, յունվարի 2-ին, երբ Գուսը ընդունել է զեկեմեքերի առաջարկութիւնը, որ Հայկալի օտար պետութիւնների հիւպատոսները միջնորդ հանդիսանան Զէյթունի ապստամբների և տեղական կատարարութեան մէջ:

ՆԵՐՎԻՆ ԼՈՒՐԻՐ

Մեզ գրում են Վ. Պօլիտ, յունվարի 2-ին, որ Նորեան էֆենդին, Երաման Արքայաճառ փաշան և Ռեճեան ամեն քանք գործ են դնում իր միջնորդական պատրիարքին հրաժարեցնելու համար:

Թող ներեն մեզ ընթերցողները, որ ստիպված ենք յիշատակելու Սպանիոյ Սպանիա-րեանի անունը: Պ. Սպանիոսեան, ինչպէս նկարագրում է «KABEABE» լրագիրը՝ յունվարի 8-ին, նահանգական դատարանում իրան պաշտպանելիս, թող է տուել ասել, որ «Մշակը» Կասմին մի համարում հայտնում է նրան փողոցային խօսքերով: Մեկտակած, ընթերցող հասարակութեանը անսահման զայրոյթ պէտք է պատճառի այս չը տեսնված սուտը: Աւելի քան 8 տարի է, «Մշակի» էջերում չէ մշտնապէս Սպանիոսեանի, ոչ էլ նրա լրագրի անունը, ուրեմն ինչ հիման վրա ս. Սպանիոսեան թող է առկա հաստատեցնել, որ նրա անձնաւորութեամբ զբաղվում են ամենքն, ամենքն համարում: Մենք կարծում էինք, որ դեռ արդարագրութեան սրբազան սաճարում, դատարանի մէջ ս. Սպանիոսեան չէր զինվի ճշմարտութեան դէմ, բայց, ինչպէս երևում է, նա դատարանի մէջ էլ նոյնն է, ինչ որ իր լրագրի էջերում...:

Յունվարի 8-ին, Թիֆլիսի Արքեպիսկոպոս թատրոնում տրվեց մի ներկայացում, ի պատիւ անարեպիտոսի Գ. Ֆորկատովի բեմական գործունէութեան 25-ամեակին: Յօրեկարին ներկայացրին բազմաթիւ ընծաներ և շորհաւորութիւններ: Թատրոնը կատարելապէս լի էր:

Մեր վեց Գրիգոր Զեբեդեանց նուիրեց «Մշակի» 1896 թվի մի օրինակ Վարդապետին գրելի հայոց զարթոյն:

Այսօր, յունվարի 11-ին, Ազնուականների թատրոնում նշանակված հայերէն ներկայացումը՝ դե-

